

VIZUALNE KOMUNIKACIJE

1. Objasnite značenje teorije koja proizlazi iz Augustinove teze „credo ut intelligam“.
2. Objasnite odnos označitelj-označeno-znak?
3. Obrazložite značenje rečenice „*..tantum possumus quantum scimus*“.
4. Navedite literaturu prema kojoj ste pripremali ispitno gradivo (autor, naziv djela i nakladnik)?

Pismeni ispit traje 40 minuta.

1. Kroz cijelu povijest traju rasprave o odnosima između društvene i tehnološke sfere. Iz dosadašnjih promišljanja o tom odnosu, jasno se izdvajaju dvije dijametralno suprotne koncepcije. Na jednoj strani su autori koji pridaju veće značenje tehnološkom čimbeniku, a na drugoj su strani oni koji daju prednost društvenoj strukturi. Prvi precjenjuju znanstvena i tehnička i tehnološka dostignuća čovječanstva. Nasuprot toj orijentaciji i vjeri u stalni razvoj čovjeka, stoji koncepcija koja veće značenje pridaje društvenim odnosima, moralu, ljudskoj volji i emocijama. Sve varijante ove teorije proizlaze iz Augustinove teze (vjerujem da bih spoznao). Od kršćanskih teoretičara ova koncepcija vjeruje u primat moralnih odnosa kao imperativ razvoja ostalih čimbenika.

2. F. de Saussurea općenito smatraju europskim ocem semiotike koji je prvi uveo trostruki pojam OZNAČITELJ + OZNAČENO = ZNAK. Znak čine označitelj i označeno. Označitelj je fizički predmet, primjerice zvuk, slika ili riječ. Označeno je mentalni koncept (koji ne mora nužno biti u odnosu s označiteljem). Znak je asocijativna cjelina koja povezuje to dvoje. Takvo analitičko odvajanje je samo prigodne naravi. Nema označitelja odvojenog od označenog i nijedan ne postoji izvan tvorbe koju nazivamo znakom. Sva su tri čimbenika te složene tvorbe određena našom kulturom i u određenom smislu su čovjekovo djelo. Razlikujemo ikoničke, motivirane znakove i proizvoljne ili nemotivirane

znakove. Kod ikoničkog slikovnog znaka postoji prirodan odnos između označitelja i označenog. Označeno je određeno našom kulturom, a ne nekom izvanjskom prirodnom stvarnošću. U ikoničkom znaku označeno snažno utječe ili čak prisiljava označitelja na određeni oblik, a ta se prisila naziva motivacijom. Oblik označitelja može se odrediti ili označenim ili običajem. Kod visoko motiviranih znakova, označeno je određujućeg utjecaja, a kod znakova sa niskom motivacijom običaj određuje oblik označitelja. Kod proizvoljnih znakova odnos označitelja naspram označenog temelji se isključivo na običaju (konvenciji), na temelju dogovora, među onima koji se njime služe, da će znak značiti upravo to. Riječi su najrašireniji proizvoljni znakovi: ne postoji nužan odnos između riječi i njezina značenja.

3. Toliko možemo koliko znamo! Nova tehnologija ne počiva na strojnom radu, nego je to tehnologija „uma“ koja počiva na automatizaciji, kompjuterizaciji, preciznim proračunima i koja omogućuje zdrav život. Mora se pronaći model, formula, način da se na globalnom društvenom planu pronađe ono što je najbolje za ljude. Budućnost svijeta ovisi o kreativnosti pojedinaca. Na prvom mjestu je čovjek, jer kad dođe do nekog tehničkog dostignuća ono se dalje samostalno razvija po inerciji, ali čovjek mora sam nastojati razviti svoje duhovne, intelektualne i tjelesne potencijale. Spoznaja i znanje kao skup spoznaja su moć, efikasnost, sposobnost regulacije u svim sferama rada, života i stvaranja. Dobro postavljen cilj jedan je od uvjeta mogućeg napretka u znanosti.

Literatura:

J. Fiske and J. Hartley: "Čitanje televizije", Barbat i Prova, Zagreb 1992.

J. Plenković i M. Plenković: "Društvo, znanost i tehnologija", Sveučilište u Rijeci, Građevinski fakultet, Rijeka, 1998.